

skole i samme By. Thi dertil ere vore Kjøbstæder ikke store nok; de to Skoler ville virke hæmmende og hindrende ind paa hinanden og forsinke den Udvikling, som jeg dog troer, man vil blive enig om, er den ønskelige. Hvor der saaledes i en By er en Latinskole, der skal denne ved Siden af sit Hovedøiemed tillige sørge for deres Lærv, der attraae almindelig Dannelse, uden at ville forberede sig til Universitetet og den sædvanlige Embedsvei, og hvor en By har en Realskole, der skal denne ogsaa være betænkt paa, foruden at meddele den Art almindelig Dannelse, som den nu har for sig, tillige idetmindste, indtil en vis Grad, at forberede i den anden Retning. Man vil saaledes faae de to Retninger forskjelligt repræsenterede paa de forskjellige Stæder, her Realskolen, der Latinskolen, men dog saaledes, at intet af Formaalene er ganske opgivet.

Saaledes som Forholdene for Diebliffet er, er det aabenbart, at der i Aarhus er for meget Skolevæsen; Realskolen kan der ikke trives imellem Latinskolen og den høiere Borgerskole, ja saa længe den bliver staaende, forhindrer den baade Latinskolen og Borgerskolen fra at udvikle sig, ligesom dens egen Udvikling hæmmes af dem. Det samme synes at være Tilfældet i Odense, thi Skolen der har før havt en større Frekvens end nu. Om der end i denne meget store By skulde behøves en privat Realskole, — hvilket man naturligvis ikke ligefrem kan benægte, efter som der overalt gives Forældre, der ikke ere tilfredse med det almindelige Skolevæsen — saa maatte denne Skole og disse Enkelte dog vel henvises til egne private Kræfter. Der som det altsaa viser sig, at Realskolen i Odense ikke længere trives, saa mener jeg, at man netop ikke skal bidrage til, at den vedbliver at bestaae, men snarere ønske, at den maa blive indskrænket til at virke for den mindre Kreds og efter en mindre Maalestok, for at Latinskolen og Borgerskolen saaledes kunne faae Plads til at røre sig. Og da det har viist sig, — thi derom troer jeg ikke, at der er nogen Tvivl —, at Realskolen i Aarhus ikke kan trives, saa mener jeg, at man ikke skal betænke sig længere paa at nedlægge den. Naar man gjør det, antager jeg, at man med det samme

bør være betænkt paa at omdanne en af Latinskolerne i de nærmest liggende Byer til en Realskole, hvad enten det nu skulde være Skolen i Horsens eller den i Randers. — Jeg kan saaledes vel billige det første af de Forslag, som ere stillede af de to ærede Medlemmer, men ikke det andet.

Mæd: Efter hvad der senest er yttret af den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds, saa skal jeg kun tillade mig at opholde mig ved et enkelt Punkt. Jeg maa nemlig være af modsat Anskuelse med ham og den ærede Ordfører, hvad Tilfuddet til Skolen i Odense angaaer. Som Grund for at nægte det blev udtalt af den ærede Ordfører og en æret Rigsdagsmand fra Lolland (Wesgener), at det her er Kommunen, der bør komme til Hjælp, hvis en saadan Bistand behøves. Jeg troer derimod, at det her netop ikke er Kommunen, men Staten, der bør komme tilhjælp; thi Staten har, vel at mærke, i Latinskolen, der findes i samme By, opstillet en Concurrence, som gjør det saa at sige umuligt, eller meget vanskeligt, for de Kræfter, som ellers ere tilstede i Kommunen, at etablere nogen Underviisning ved Siden af den. Det er netop den uheldige Side, om jeg saa maa sige, der er ved den lærde Underviisning i Landet, paa den Maade, som Staten har taget den under Armene, at den forhindrer andre Skolers Opkomst ved Siden deraf, navnlig ved sit lave Skolecontingent; thi naar der i disse Skoler informeres for kun noget over 30 Rbd. om Aaret, vel at mærke for dem, der betale, som paa mange Stæder er den mindste Deel, naar en stor Deel nyder fri Underviisning, andre modereret, og naar tillige denne Skolegang aabner Udgang til Rydelsen af Legater, saa vil derved være saa Meget vundet for Forældrene, at disse hyppigst undlade at see hen til det forskjelligtartede Formaal, som en Latin- og Realskole tilsigter, at de fortrinsvis søge den lærde Skole, naar de der kunne faae Børnene underviste saa billigt. Skulde nu en Realskole i en af de større Stæder, og det kan umuligt feile, at man trænger til gode Realskoler uden for de lærde Skoler, kunne trives, maa den nogenlunde kunde udfyres med de Kræfter, som udfordres, og navnlig sikke sig dygtige